

Vec C-39/24

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

15. január 2024

Vnútroštátny súd:

Juzgado de Primera Instancia e Instrucción n.º 6 de Ceuta

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

2. január 2024

Žalobkyňa:

Justa

Žalovaná:

Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, S. A.

[*omissis*] [Vnútroštátny súd, konanie a účastníci konania] [*omissis*]

UZNESENIE

[*omissis*]

SKUTKOVÉ OKOLNOSTI

- 1 V predmetnom uznesení sa rozhodlo o prerušení konania, keďže účastníkom konania a Ministerio Fiscal (prokuratúra) sa poskytla možnosť podať návrh na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor Európskej únie.
- 2 Lehota poskytnutá účastníkom konania a prokuratúre na predloženie návrhov, ktoré považujú za vhodné, pokiaľ ide o relevantnosť podania uvedeného návrhu na začatie prejudiciálneho konania týmto súdom uplynula a účastníci konania podali písomné vyjadrenia, ktorých obsah je uvedený v spise a ktoré sú reprodukované nižšie.

PRÁVNE ODÔVODNENIE

3 [*omissis*]

4 [*omissis*]

5 [*omissis*]

[Návrh na uplatnenie nalievavého alebo skráteného konania zamietnutý vnútroštátnym súdom]

6 [*omissis*]

[Prípadné podanie prejudiciálnej otázky o trovách tohto konania, ktorú vnútroštátny súd odmietol podať]

7 [*omissis*]

8 [*omissis*]

[Článok 267 ZFEÚ a ďalšie ustanovenia práva Únie týkajúce sa podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ako aj odporúčania Súdneho dvora Európskej únie pre vnútroštátne sudy týkajúce sa predloženia prejudiciálnych otázok]

- 9 Na tento návrh na začatie prejudiciálneho konania sa uplatňujú tieto smernice Spoločenstva:

- Smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, články 3, 5, 6 a 7 tejto smernice.
  - Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, článok 7 tejto smernice.
- 10 Na tento návrh na začatie prejudiciálneho konania sa uplatňujú tieto vnútroštátne právne predpisy:
- Orden sobre transparencia de las condiciones financieras de los préstamos hipotecarios (vyhláška o transparentnosti finančných podmienok hypotekárnych úverov) z 5. mája 1994, bod 4 prílohy II a článok 5.
  - Ley 5/2019, que regula los contratos de crédito inmobiliario (zákon č. 5/2019, ktorým sa upravujú zmluvy o hypotekárnom úvere) z 15. marca 2019, článok 14 týkajúci sa transparentnosti.
  - Real Decreto Legislativo 1/2007, Texto Refundido de la Ley General para la Defensa de Consumidores y Usuarios (kráľovský legislatívny dekrét č. 1/2007, ktorým sa schvaľuje prepracované znenie všeobecného zákona o ochrane spotrebiteľov a užívateľov) zo 16. novembra 2007, článok 8 písm. b) a d), články 60, 80, 82, 83.
  - Ley 26/88 sobre disciplina e intervención de entidades de crédito (zákon č. 26/88 o disciplíne a intervencii úverových inštitúcií) z 29. júla 1988.
  - Ley 7/98, de condiciones generales de la contratación (zákon č. 7/1998 o všeobecných zmluvných podmienkach) z 13. apríla 1998, článok 3, článok 8 ods. 1, článok 8 ods. 2, článok 5 ods. 5, články 7 a 10.
  - Código Civil (Občiansky zákonník), článok 1303 a ďalšie súvisiace ustanovenia.
- 11 V tomto konaní je napadnutá podmienka týkajúca sa provízie za poskytnutie úveru, ktorá je uvedená vo verejnej listine o hypotekárnom úvere, vyhotovenej pred notárom [*omissis*] dňa 3. novembra 2005, v ktorej je žalobkyňa uvedená ako hypotekárny dlžník a žalovaná ako veriteľ. Jej článok 4 ods. 1 stanovoval províziu za poskytnutie úveru vo výške 0,25 % z poskytnutej istiny, ktorá sa zúčtovala a uhradila banke pri podpise verejnej listiny o hypotekárnom úvere dlžníkom, a to odpísaním z bežného účtu.
- 12 Súdny dvor EÚ v rozsudku zo 16. júla 2020 v spojených veciach C-224/19 a C-259/19 rozhodol o provízii za poskytnutie úveru, aj keď nie z hľadiska osobitných právnych predpisov upravujúcich uvedenú províziu za poskytnutie úveru, a v rozsudku zo 16. marca 2023 rozhodol aj o preskúmaní nekalej povahy tejto podmienky. Rozsudok Súdneho dvora EÚ zo 16. júla 2020 mal za následok, že väčšina Audiencias Provinciales (provinčné sudy) v našej krajine [Španielsko]

sa rozhodla zrušiť províziu za poskytnutie hypotekárneho úveru a uložili bankám povinnosť vrátiť sumy, ktoré klienti zaplatili, spolu s úrokmi. Kritérium, ktoré Súdny dvor EÚ použil v uvedenom rozsudku pri zrušení tejto provízie spočíva v tom, že banky môžu vyberať túto províziu len vtedy, ak dokážu preukázať službu poskytnutú dlžníkovi, ktorá odôvodňuje tento náklad. V tomto rozsudku Súdneho dvora EÚ sa uvádza, že provízia za poskytnutie úveru nie je súčasťou podstaty zmluvného vzťahu, že skutočnosť, že je zahrnutá do celkových nákladov na úver, nie je preto, že tvorí súčasť RPMN, čo neznamená, že ide o podstatné zmluvné plnenie, a že provízia za poskytnutie úveru by v každom prípade podliehala preskúmaniu nekalej povahy vo zvýšenej miere. Súdny dvor EÚ dospel k záveru, že podmienka ukladajúca spotrebiteľovi povinnosť zaplatiť províziu za poskytnutie úveru môže vytvoriť v rozpore s požiadavkou dobrej viery značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vyplývajúcich zo zmluvy v neprospech spotrebiteľa, ak banka nepreukáže, že táto provízia zodpovedá skutočne poskytnutým službám a vynaloženým nákladom. Túto doktrínu podporil rozsudok Audiencia Provincial de Zaragoza (Provinčný súd Zaragoza, Španielsko), 5. sekcia, zo 17. decembra 2020, rozsudok Audiencia Provincial de Lérida (Provinčný súd Lérida, Španielsko), 2. sekcia, z 27. novembra 2020 a rozsudok Audiencia Provincial de Madrid (Provinčný súd Madrid, Španielsko), 11. sekcia, z 9. októbra 2020. Rozsudok Súdneho dvora EÚ zo 16. marca 2023 nadväzuje na predchádzajúci rozsudok Súdneho dvora EÚ zo 16. júla 2020, pričom sa v ňom konštatuje, že zmluvná podmienka týkajúca sa provízie za poskytnutie úveru nemôže automaticky spĺňať požiadavku transparentnosti, pričom sa musí zohľadniť: i) znenie podmienky; ii) informácie, ktoré finančná inštitúcia poskytla dlžníkovi, vrátane tých, ktoré je povinná poskytnúť v súlade so sektorovými právnymi predpismi; iii) reklama inštitúcie týkajúca sa tohto typu úveru a iv) „a to s prihliadnutím na úroveň pozornosti, ktorú možno očakávať od priemerného spotrebiteľa, ktorý je riadne informovaný a primerane pozorný a obozretný“.

- 13 V rozsudku Tribunal Supremo (Najvyšší súd, Španielsko) č. 816/2023, 1. sekcia, odvolanie č. 919/2019, z 29. mája 2023, sa uvádza, že neexistencia dôkazu o službách, za ktoré sa platí odmena, nie je podmienkou platnosti provízie za poskytnutie úveru, keďže podľa Súdneho dvora EÚ nejde o podstatnú podmienku jej platnosti. Je preto potrebné vykonať analýzu transparentnosti a obsahu, ale s jasným východiskom: služby odmeňované províziou za poskytnutie úveru sú súčasťou samotného poskytnutia hypotekárneho úveru a sú uvedené alebo identifikované v sektorových právnych predpisoch.
- 14 Rozsudok Tribunal Supremo (Najvyšší súd) č. 816/2023 z 29. mája 2023 analyzuje rozsudok vydaný Súdny dvorom EÚ, a v tejto súvislosti zdôrazňuje:

1 – Skutočnosť, že provízia za poskytnutie úveru je súčasťou hlavného predmetu zmluvy, treba vylúčiť, keďže uvedený rozsudok Súdneho dvora EÚ zachováva striktný pojem podstatnej náležitosti zmluvy o úvere z pohľadu dlžníka, a za takú treba považovať len bežné úroky.

Z tohto dôvodu sa Tribunal Supremo domnieva, že je vhodné zmeniť vnútroštátnu judikatúru v tom zmysle, že keďže provízia za poskytnutie úveru nie je súčasťou podstatných náležitostí zmluvy v zmysle článku 4 ods. 2 smernice 93/13/EHS z 5. apríla o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, môže byť predmetom preskúmania jej obsahu (nekalej povahy).

2 – Provízia za poskytnutie úveru slúži na úhradu nákladov na preskúmanie úveru, poskytnutie alebo spracovanie úveru alebo hypotekárneho úveru. Provízia za poskytnutie úveru preto sama osebe nie je nekalá.

3 – Okrem toho, že podmienka týkajúca sa provízie za poskytnutie úveru musí byť jasná a zrozumiteľná, pokiaľ ide o jej znenie, musí spĺňať požiadavku vecnej transparentnosti, pokiaľ ide o zmluvu uzavretú so spotrebiteľmi alebo užívateľmi. V tomto zmysle musí vnútroštátny súd na účely rozhodnutia o zákonnosti tejto podmienky overiť:

- ekonomické dôsledky, ktoré z tejto podmienky vyplývajú pre spotrebiteľa, ktoré mu umožnia pochopiť povahu služieb poskytovaných ako protihodnota poplatkov, ktoré sú stanovené v tejto podmienke.

- či sa neprekrývajú rôzne poplatky stanovené v zmluve alebo služby, za ktoré sa poplatky platia.

- či finančná inštitúcia poskytla informácie, ktoré je povinná poskytnúť v súlade s vnútroštátnou právnou úpravou a či ich zahrnula do svojej predchádzajúcej ponuky alebo reklamy v súvislosti s typom uzavretej zmluvy; a či je z týchto informácií alebo reklamy možné, aby sa spotrebiteľ dostatočne oboznámil s ekonomickým obsahom a fungovaním podmienky týkajúcej sa provízie za poskytnutie úveru v zmluve, teda aby poznal dôvody odôvodňujúce odmenu, ktorú predstavuje provízia za poskytnutie úveru, aj keď veriteľ nie je povinný uviesť v zmluve povahu všetkých služieb poskytovaných ako protihodnota za províziu za poskytnutie úveru.

- posúdiť osobitnú pozornosť, ktorú priemerný spotrebiteľ venuje podmienke tohto typu v rozsahu, v akom stanovuje platbu celej podstatnej sumy pri poskytnutí tohto úveru.

4 – Na účely preskúmania prípadnej nekalej povahy podmienky Tribunal Supremo (Najvyšší súd) uvádza, že podľa názoru Súdneho dvora EÚ:

- pokiaľ ide o dobrú vieru, musí sa preukázať, že veriteľ, ktorý zaobchádza so spotrebiteľom čestne a rovnocenne, mohol rozumne očakávať, že by tento spotrebiteľ súhlasil s takouto podmienkou po individuálnom dojednaní.

- pokiaľ ide o značnú nerovnováhu, nemožno tvrdiť, že podmienka stanovujúca províziu za poskytnutie úveru alebo hypotekárneho úveru v žiadnom prípade nerešpektuje rovnováhu medzi právami a povinnosťami strán vyplývajúcimi zo zmluvy, ale je potrebné posúdiť, či náklady nie sú neprimerané

vo vzťahu k výške úveru alebo či služby, za ktoré sa platí táto provízia, už nie sú zahrnuté v iných položkách účtovaných spotrebiteľovi (body 51, 58 a 59).

- 15 Pokiaľ ide o vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá sa vzťahuje na informácie, ktoré má veriteľ poskytnúť spotrebiteľovi v zmluvách o úvere alebo o hypotekárnom úvere, a najmä pokiaľ ide o províziu za poskytnutie úveru, rozsudok Tribunal Supremo (Najvyšší súd) z 29. mája 2023 stanovuje:

1. V pravidlách týkajúcich sa transparentnosti v bankovníctve má provízia za poskytnutie úveru osobitné zaobchádzanie, ktoré je odlišné od zaobchádzania s ostatnými bankovými poplatkami.

Orden sobre transparencia de las condiciones financieras de los préstamos hipotecarios (vyhláška o transparentnosti finančných podmienok hypotekárnych úverov) z 5. mája 1994 (na základe ktorej bola sporná zmluva uzavretá) v bode 4 prílohy II stanovuje:

„4. Provízie

1. Provízia za poskytnutie úveru – Všetky náklady na preskúmanie úveru, poskytnutie alebo spracovanie hypotekárneho úveru alebo iné podobné náklady spojené s činnosťou úverového subjektu vyplývajúce z poskytnutia úveru, musia byť zahrnuté v jedinej provízii, ktorá sa nazýva provízia za poskytnutie úveru a platí sa len raz. Jej výška, ako aj forma a dátum platby budú uvedené v tejto zmluvnej podmienke...

2. Ostatné provízie a následné poplatky – Popri provízii za poskytnutie úveru, sa môžu dohodnúť na ťarchu dlžníka len: ...

c) provízie, riadne oznámené Národnej banke Španielska v súlade s ustanoveniami vyhlášky z 12. decembra 1989 a jej vykonávacími predpismi, ktoré zodpovedajú poskytnutiu osobitnej služby zo strany subjektu, ktorá nie je jednoduchým bežným administratívnym úverom“.

2. Toto rozdielne zaobchádzanie medzi províziou za poskytnutie úveru a ostatnými bankovými poplatkami bolo zachované v pôvodnom znení Ley 2/2009, por la que se regula la contratación con los consumidores de préstamos o créditos hipotecarios y de servicios de intermediación para la celebración de contratos de préstamo o crédito (zákon č. 2/2009, ktorým sa upravuje uzatváranie spotrebiteľských zmlúv o úvere alebo hypotekárnom úvere a poskytovanie sprostredkovateľských služieb pri uzatváraní úverových zmlúv) z 31. marca 2009. Článok 5 tohto zákona stanovuje tieto povinnosti týkajúce sa transparentnosti v súvislosti s províziami a poplatkami:

„1. Podniky slobodne stanovujú svoje sadzby provízií, podmienok a poplatkov, ktoré môžu byť prenesené na spotrebiteľov bez ďalších obmedzení okrem tých, ktoré sú v oblasti nekalých podmienok uvedené v tomto zákone, v zákone

z 23. júla 1908, ako aj v kráľovskom legislatívnom dekréte č. 1/2007 zo 16. novembra 2007.

Pri sadzbách zahŕňajúcich provízie alebo náhrady a poplatky, ktoré možno požadovať, vrátane poradenských činností, sa uvedú prípady, v ktorých sa uplatnia, a prípadne ich frekvencia. Provízie alebo náhrady alebo poplatky účtované zákazníkovi musia zodpovedať skutočne poskytnutým službám alebo nákladom, ktoré vznikli. Za služby, ktoré neboli výslovne prijaté alebo vyžiadané zákazníkom, sa nevyúčtuje žiadna provízia ani poplatok.

2. Bez ohľadu na predchádzajúci odsek:

a) v prípade úverov alebo hypotekárnych úverov sa uplatňujú ustanovenia o kompenzácií za predčasné splatenie uvedené v osobitných právnych predpisoch upravujúcich trh s hypotekárnymi úvermi, pokiaľ nejde o úvery alebo hypotekárne úvery poskytnuté pred 9. decembrom 2007 a zmluva stanovuje režim poplatkov za predčasné splatenie uvedený v Ley 2/1994, sobre subrogación y modificación de préstamos hipotecarios (zákon č. 2/1994 o subrogácii a zmene hypotekárnych úverov) z 30. marca 1994, v takom prípade sa uplatňuje tento zákon.

b) v prípade hypotekárnych úverov alebo úverov na bývanie provízia za poskytnutie úveru, ktorá je splatná jednorazovo, zahŕňa všetky náklady na posúdenie úveru, poskytnutie alebo spracovanie úveru alebo hypotekárneho úveru alebo iné podobné náklady súvisiace s činnosťou podniku, ktorá je spojená s poskytnutím úveru. V prípade úverov vyjadrených v cudzej mene provízia za poskytnutie úveru zahŕňa aj akýkoľvek poplatok za konverziu meny zodpovedajúci počiatocnému poskytnutiu úveru.

Ostatné provízie a poplatky, ktoré sú prenesené na spotrebiteľa a ktoré podnik účtuje v súvislosti s týmito úvermi, sa musia týkať poskytovania osobitnej služby inej ako je poskytnutie alebo bežná správa úveru“.

3. V súčasnosti je tento právny režim obsiahnutý v Ley 5/2019 reguladora de los contratos de crédito inmobiliario (zákon č. 5/2019, ktorým sa upravujú zmluvy o hypotekárnom úvere) z 15. marca 2019, ktorého článok 14, ktorý sa týka pravidiel transparentnosti pri predaji hypotekárnych úverov, stanovuje:

„3. Poplatky alebo provízie možno účtovať len za služby súvisiace s úvermi, o ktoré dlžník alebo potenciálny dlžník riadne požiadal alebo ktoré výslovne prijal, a za predpokladu, že sa týkajú skutočne poskytnutých služieb alebo vzniknutých nákladov, ktoré možno preukázať“.

4. Ak je dohodnutá provízia za poskytnutie úveru, je splatná jednorazovo a zahŕňa všetky náklady na posúdenie úveru, poskytnutie alebo spracovanie úveru alebo iné podobné náklady súvisiace s činnosťou veriteľa, ktorá je spojená s poskytnutím úveru. V prípade úverov vyjadrených v cudzej mene provízia za poskytnutie úveru zahŕňa aj akýkoľvek poplatok za konverziu meny zodpovedajúci počiatocnému poskytnutiu úveru.

Okrem toho, že v novom právnom režime zostáva zachované rozdielne zaobchádzanie s províziou za poskytnutie úveru a ostatnými poplatkami uplatniteľnými na úvery alebo hypotekárne úvery, treba zdôrazniť, že táto provízia za poskytnutie úveru sa týka nákladov ‚súvisiacich‘ s činnosťou, ktorá je spojená s poskytnutím úveru, a preto nezahŕňa žiadny iný druh nákladov, ktoré nesúvisia s poskytnutím úveru“.

Tribunal Supremo (Najvyšší súd) vo svojom rozsudku z 29. mája 2023 veľmi jasne uvádza, že neexistuje jednoznačné riešenie, pokiaľ ide o platnosť alebo neplatnosť podmienky stanovujúcej províziu za poskytnutie úveru, keďže toto riešenie bude závisieť od individuálneho preskúmania každého jednotlivého prípadu na základe vykonaných dôkazov.

- 16 Tribunal Supremo (Najvyšší súd) v uvedenom rozsudku č. 816/23 považuje províziu za poskytnutie úveru za platnú na základe týchto dôvodov:

Finančná inštitúcia v plnej miere dodržala vyhlášku z 5. mája 1994 (právny predpis uplatniteľný „*ratione temporis*“). Konkrétne: i) provízia zahŕňa všetky náklady na preskúmanie, poskytnutie alebo spracovanie úveru, ktoré sú spojené s činnosťou vyplývajúcou z poskytnutia úveru; ii) uvádza sa pod názvom „provízia za poskytnutie úveru“, a nie pod názvami, ktoré môžu byť zameniteľné; iii) provízia sa platí len raz, a to na začiatku; iv) jej výška, forma a dátum platby sú výslovne uvedené v zmluvnej podmienke. Účtovaná suma nie je neprimeraná, keďže provízia bola vo výške 0,65 % z istiny úveru; pričom priemerné náklady sa pohybujú od 0,25 % do 1,5 %.

- 17 Je preto úlohou súdov, aby v súlade s usmerneniami uvedenými Tribunal Supremo (Najvyšší súd) v uvedenom rozsudku č. 816/23 analyzovali, či každá zo skúmaných podmienok spĺňa požiadavky transparentnosti a obsahu, keďže provízia za poskytnutie úveru nie je súčasťou odmeny za zmluvu.

VÝROKOVÁ ČASŤ

[SÚD] ROZHODOL:

- 18 Prerušiť konanie v tomto štádiu konania.
- 19 Predložiť Súdnemu dvoru Európskej únie návrh na začatie prejudiciálneho konania, aby odpovedal na tieto otázky:
- 20 **Prvá.** Bráni európska právna úprava takému výkladu Tribunal Supremo [Najvyšší súd] v súvislosti s províziou za poskytnutie úveru, podľa ktorého samotné uvedenie výšky tejto provízie v podmienke zmluvy o hypotekárnom úvere a skutočnosť, že táto suma nepresahuje stanovenú hornú hranicu, postačuje na konštatovanie neexistencie nekalej povahy vzhľadom na článok 4 ods. 2 smernice 93/13/EHS z dôvodu nedostatku transparentnosti, a to aj bez toho, aby sa v tejto podmienke špecifikoval jej obsah a čas?

- 21 **Druhá.** Ak je predmetná podmienka spotrebiteľovi vopred oznámená, a ak sa má za to, že táto podmienka nie je súčasťou činnosti banky v oblasti poskytovania úverov, ako je uvedené v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2014/17/EÚ, a ak sa považuje za podmienku, ktorá nesúvisí so samotným bežným úrokom, nemali by sa vystavovať faktúry a v konečnom dôsledku špecifikovať tieto služby predtým, ako sa prenesú na spotrebiteľa? Nie sú tieto opomenutia [týkajúce sa vystavenia faktúr a špecifikovania služieb] v rozpore s európskou právnou úpravou, keďže majú vplyv na transparentnosť uvedenej podmienky v materiálnom zmysle?

[*omissis*] [Záverečné procesné formuly]

PRACOVNÝ DOKUMENT